

zásadně dovozeno, jest spory o nároky prýstící z opomenutí takové zákonné ohlašovací povinnosti čítati za spory z pracovního poměru, které podle § 4 zákona ze dne 27. listopadu 1896, čís. 218 ř. zák. patří před živnostenské soudy. Jest pravda, že mezi stranami byl spor před živnostenským soudem o 5.000 Kč a že živnostenský soud v Praze usnesením ze dne 15. července 1927 odmítl tuto žalobu z toho důvodu, že prý jest podle § 196 zákona ze dne 9. října 1924, čís. 221 sb. z. a n. příslušným rozhodčí soud nemocenské pojišťovny. Nerozhodl tedy živnostenský soud o tom, zda věc patří před řádné soudy, ač žalovaný tuto námitku činil. Proto není závady, by se nyní řádní soudové neobírali otázkou, zda jsou nepřislušní vzhledem k uvedené povaze žalobního nároku. Dále nevadí ani to, že žalovaný v tomto sporu, který byl původně zahájen u zemského soudu civilního v Praze, namítal před zemským civilním soudem příslušnost obchodního soudu a vyvolal tím usnesení podle § 261 šestý odstavec c. ř. s. Podle § 42 j. n. jest k otázce, zda věc patří před řádné soudy, přihlížeti z moci úřadu v každém období řízení. Za tohoto stavu věci jest nezávažno, že a proč žalovaný již u zemského civilního soudu nevznesl námitku, že věc nepatří před řádné soudy a proč v rozporu se svým právním stanoviskem před živnostenským soudem učinil tak teprve před obchodním soudem. Předpis § 261 šestý odstavec věta poslední c. ř. s. nepřijde tu vůbec v úvahu.

Čís. 8083.

Společenstva výrobní a hospodářská (zákon ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák.).

Právní povaha »drahotního stavebního příspěvku« bytového družstva. Složení stavebního příspěvku má býti úplatou za určitý prospěch, který se členu za toto jeho plnění jasně a bezvýhradně zaručuje již předem. Pokud jest družstvo povinno vrátiti vpláťiteli stavební příspěvek.

(Rozh. ze dne 25. května 1928, Rv I 1522/27.)

Co do předchozího děje poukazuje se na rozhodnutí čís. sb. 5825. Procesní soud první stolice uznal po té družstvo povinným, by zaplatilo Karlu S-ovi 20.000 Kč. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalovaného družstva.

Důvody:

Předem jest se obíratí výtkou dovolávajícího se družstva, že prý soudy nižších stolic překročily hranici dopinění, které jim bylo uloženo rozhodnutím dovolacího soudu ze dne 9. března 1926, č. j. Rv I 2142/25 (sb. n. s. čís. 5825). Výtka tato není oprávněna, ježto dovolací soud mimo speciální pokyny, k nimž dán byl podnět skutkovými okolnostmi

již přednesenými, ještě všeobecně procesnímu soudu uložil, by podle potřeby byl i v dalších směrech vyjasněn stav věci a provedena skutková zjištění. Společenstva podle zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák., mají podle své povahy sloužiti prospěchu svých členů. Jaký prospěch měl mítí člen žalovaného družstva z členství, patrně jest z § 1, 19 a 26 stanov. Zejména podle § 26 stanov žalovaného družstva má každý člen, který upíše 75 podílů po 200 Kč, nárok na jednu obytnou místnost v činžovních nebo rodinných novostavbách družstva, již jest oprávněn nabídnouti společnému bytovému úřadu v Praze jakožto náhradní místnost ve smyslu zákona o zabírání bytů obcemi ze dne 30. října 1919, čís. 592 sb. z. a n.; za upsání dalších 75 podílů má nárok na další obytnou místnost. Za těchto podmínek byl tedy již stanovami členům zaručen určitý hmotný prospěch. Tento hmotný prospěch byl později podmíněn ještě tím, že člen musil složiti drahotní příspěvek stavební v určité výši. Drahotním stavebním příspěvkem, o němž stanovy výslovně nejednají a jež zařaditi jest mezi »jiné platy«, které podle § 2 stanov tvoří provozovací kapitál družstva, obírala se po prvé mimořádná valná hromada ze dne 3. července 1920. Jak z protokolu o této valné hromadě patrně, byly představenstvo družstva a dozorčí rada zmocněny, by v případě, že by to bylo nutné, vyžádaly od členů za každou místnost, kterou jim dalo družstvo k použití, drahotní přírážku 5.000 Kč; tento zvláštní příspěvek byl následkem zdražení stavebních nákladů zaveden proto, by se nezvyšovala ručební povinnost členů, kdyby zdražení stavebních nákladů mělo se vyrovnati zvýšením počtu závodních podílů potřebného k získání nároku na místnost. Usnesením společné schůze představenstva a dozorčí rady ze dne 6. srpna 1920 a ze dne 2. listopadu 1920 byla pak stanovena výše tohoto drahotního příspěvku. Blíže však nebyla ani v oné valné hromadě ani v oněch společných schůzích vysvětlena podstata tohoto příspěvku. To zaviněno patrně tím, že vzorcem pro stanovy žalovaného družstva byly tak zvané vzorné stanovy vydané k zákonu ze dne 22. října 1910, čís. 242 ř. zák., že předpis § 1 bod b) poslední věta, podle něhož účelem družstva bylo též zřídití členům náhradní byty ve smyslu § 9 zákona čís. 592/1919, jakož i citovaný předpis § 26 stanov žalovaného družstva nebyl vzorným stanovám znám a že při vsunutí těchto nových předpisů do organického celku vzorných stanov bylo opomenuto učiniti byt i jen rámcové opatření, podobné ustanovením § 15 čís. 9, 11 a 12 stanov, jimiž bylo vyhraženo valné hromadě, by se usnesla o zvláštních pravidlech (předpisech) o pronajímání místností (čís. 9), o prodeji vlastních rodinných domů (čís. 11) a o přijímání úsporných vkladů (čís. 12). Soud první stolice snažil se doplniti tuto mezeru zjištěním, že žalobce, podpisuje členskou přihlášku, byl výslovně agentem k němu se dostavivším ujištěn, že, nabídne-li tyto dvě zajištěné místnosti společnému bytovému úřadu jako náhradní místnosti, bude sprostěn provedeného již záboru jednoho pokoje a uchráněn od záboru další místnosti. Zjištění toto osvojil si i odvolací soud. Dovolávající se družstvo namítá, že toto podle jeho názoru pouhé ujišťování agentovo nebylo pro družstvo závazné, tvrdíc, že agent onen nebyl oprávněn ně-

jakou dohodu se žalobcem ujednávat. Ale, i kdyby se nepřipisovala onomu jednání s agentem účinnost v tom směru, že jednání agentovo zavazovalo žalované družstvo, nelze spor pro dovolávající se družstvo příznivě vyřešiti, přihlíží-li se k tomu skutkovému podkladu, ze kterého vychází samo družstvo. Předpisu § 26 stanov a citovaným usnesením valné hromady a společných schůzí lze totiž podle §§ 863, 869, 914 a 915 obč. zák. přikládati zásadně jen ten smysl, že člen družstva za každých upsaných 75 podílů po 200 Kč a složením příslušného drahotního příspěvku stavebního měl bezpodmínečný nárok na jednu bytovou místnost a při tom právo — nebo-li, jak praví první soudce, oprávnění, — nabídnouti tuto místnost společnému bytovému úřadu jako náhradní místnost, a nelze obsahu stanov a oněm usnesením družstevních orgánů rozuměti tak, že žalobcův nárok na místnost platí výhradně jen pro nabídku společnému bytovému úřadu a že tento nárok bude vyčerpán tím, nabídne-li družstvo náhradní místnost v zamýšlené novostavbě bytovému úřadu. Poukázati jest na předpis § 1 stanov, že není výhradním účelem družstva, zřizovati náhradní byty ve smyslu § 9 zákona čís. 592/1919, nýbrž že účelem družstva a to na prvním místě jmenovaným též jest opatřovati členům levné a zdravé byty způsobem tamže blíže uvedeným, jest tedy patrné, že složení drahotního příspěvku stavebního má býti úplatou za určitý prospěch, který se členu za toto jeho plnění jasně a bezvýhradně zaručuje již předem, a že mezi složením drahotního příspěvku stavebního a nárokem na bytovou místnost jest poměr co nejužší. Tím liší se tento příspěvek od jinakých příspěvků, které družstva kromě závodních podílů (majících zvláštní povahu, viz cit. rozhodnutí čís. 5825 sb. n. s.) často od členů vybírají, na př. pod titulem zápisného, příspěvku na režii a pod. Takovéto příspěvky musí člen zapraviti, aniž mu jich zapravením vzejde určitý konkrétní prospěch. Důsledkem zvláštní povahy drahotního stavebního příspěvku jest však, že může nastati družstvu povinnost, by vrátilo tento příspěvek, když se členu za určitých konkrétních okolností nedostane zaručeného prospěchu. Zásada loyality, platící i v poměru družstva k jeho členu podle § 863 obč. zák., by toho vyžadovala, by družstvo, kdyby chtělo za určitých okolností, na př. při početí stavby činžovního domu považovati drahotní stavební příspěvek za plnění, k jehož vrácení není povinno, i když se členu nedostane zaručeného protiplnění, dalo tomu výraz na př. podobným způsobem, jak v § 23 stanov jest vysloveno, kdy se t. zv. úsporné vklady na běžný účet stávají nevypověditelnou zálohou stavební. Jest se proto obíratí otázkou, zda nastal případ, kdy žalované družstvo jest povinno vrátiti žalobci drahotní stavební příspěvek. Za tím účelem přihlédnouti dlužno k tomu, co v tomto případě bylo zjištěno, při čemž předem jest podotknouti, že k vývodům dovolacím, jimiž družstvo brojí proti zjištění nižších stolic, nelze podle § 503 c. ř. s. přihlížeti, ježto jde o pouhé brojení proti tomu, jak byly hodnoceny výsledky provedených důkazů. Jak zjištěno, žalobce byl ujištěn agentem žalovaného družstva o účinnosti členství v družstvu proti záborům bytů, ale přes to, že se stal členem družstva, nepodařilo se žalobci odvrátiti nebezpečí dalšího záboru ani

tím, že dal i svým právním zástupcem intervenovati u společného bytového úřadu a že předložil důkaz o tom, že družstvo dává bytovému úřadu k použití po rozumu § 9 zákona čis. 592/1919 dvě náhradní místnosti. Odvolací soud správně dovodil, že za stavu věci, jak byl v tomto případě, nelze žalobci podle § 1297 obč. zák. přičítati k vině, že další zábor bytů odvrátil dobrovolným pronájmem jedné místnosti ze svého bytu švýcarskému konsulovi. Nezadal tudíž žalobce tímto činem právu podle § 26 stanov mu příslušejícímu, a ježto nebylo na účet žalobcova nároku použito dvou náhradních místností v novostavbě žalovaného družstva bytovým úřadem, byl zásadně žalobce i na dále oprávněn od družstva žádati, by mu dvě místnosti dalo k použití. Také skutečně vyhradil si žalobce dopisem ze dne 4. ledna 1922 nárok na vrácení složených peněz a na tento dopis odpovědělo žalované družstvo dopisem ze dne 23. února 1922, že mu nemůže dáti žádané dvě místnosti k použití, ježto nemá v novostavbách samostatné dvě místnosti. Když pak žalované družstvo je již v likvidaci a nemůže vyvinovati další činnost nesouhlasící s účelem likvidace, a když tedy nelze počítati s tím, že snad v dalších novostavbách budou dvě samostatné místnosti, jež by mohly býti dány žalobci k použití, odpadl právní důvod, pro který družstvo snad ještě by mohlo zadržovati drahotní stavební příspěvek žalobcem složený a žalobce jest podle § 1435 obč. zák. oprávněn žádati jej zpět. Když pak tento nárok žalobou byl již uplatněn, bylo by nezávažno, že žalované družstvo prý za sporu — jak v dovolání přes zákaz novot podle § 482 c. ř. s. uvádí, — projevilo ochotu závazek svůj splniti. Vzhledem k uvedenému jest nezávažno, zda a jaké byly u žalobce prováděny zábory bytů před upsáním členských podílů, dále že jednotlivým členům nebyly v novostavbě vyhrazeny zvláštní místnosti, že družstvo si osobuje právo volně nakládati s místnostmi, jimiž bytový úřad nedisponoval, že počet a rozdělení bytů v družstevních domech nebyl v přímé souvislosti s počtem členů a jimi upsaných místností a že všechny pronájmy děly se za stejnou činži. Totéž platí i o tom, že příspěvků a závodních podílů použito bylo k stejnému účelu, t. j. k investování do domu, na němž žalobce má stejnou účast jako ostatní členové. Konečně nezávažny jsou i rozpory se spisy, které žalované družstvo podle § 503 čis. 3 c. ř. s. vytýká. Vzhledem k dalším vývodům dovolacím jest ještě žalované družstvo odkázati na důvody napadených rozsudků, v nichž správně dovozeno, že pro tento spor nemá významu, jak rozhodnuto bylo o nároku na náhradu 100.000 Kč, žalobcem k započtení proti nároku dovolaujícího se družstva svého času uplatňovaný.

Čís. 8084.

Syndikátní ručení.

Vyplatil-li soudce zbytek rozvrhovaných peněz, složených k soudu, dlužníku, ač měl v rukou oznámení skladatele, došlé po rozvrhovém roku, že na rozvrhovaných penězích jsou zaznamenány (naň vedeny) exe-